

Artikelsgewijs commentaar op Wijziging Wet op het notarisambt naar aanleiding van evaluatie Hammerstein

1100/ 5 december 2008

Onderdeel A

De definities van kandidaat-notaris en notaris zouden moeten worden heroverwogen.

Toelichting

De KNB meent dat het van belang is de titulatuur nader te blijven overwegen. De uitdrukking 'kandidaat-notaris' is niet gelukkig voor hen die de beroepsopleiding en de stage hebben voltooid en ook overigens geheel waarnemingsbevoegd zijn. Een wijziging van titels is ingewikkeld en heeft gevolgen voor de wettekst op veel plaatsen. Wij hebben de kwestie nog niet volledig doordacht, maar globaal staat ons het volgende voor ogen. Wij stellen voor dat de uitdrukking kandidaat-notaris wordt beperkt tot stagiaires met lichte-waarnemingsbevoegdheid en dat er daarnaast notarissen zijn zonder protocol, maar met een voltooide beroepsopleiding en stage en met waarnemingsbevoegdheid, en notarissen met een protocol, onder te verdelen in notarissen in dienstbetrekking en zelfstandige notarissen.

Aan de definities zou kunnen worden toegevoegd:

m. kantoor: de organisatie waarbinnen de notaris al dan niet in samenwerking met andere notarissen of anderen, de praktijk uitoefent, ongeacht of die organisatie zich naar buiten als organisatorische eenheid presenteert;

Toelichting

Het verdient aanbeveling het woord 'kantoor' op te nemen in de definities van artikel 1. Het woord komt nu een aantal keren voor, bijvoorbeeld in artikel 8 (gegevens voor benoemingsverzoek) en 12, vierde lid (NID). In de toelichting op het nieuw voorgestelde derde lid van artikel 21 wordt ook gesproken over 'kantoor' en in de tekst van het artikel zelf staat 'onderneming of samenwerkingsverband'.

Wij doen daarvoor bovengenoemde suggestie.

Onderdeel B

Aan de opsomming dient nog te worden toegevoegd: artikel 11. Dit regelt de beoordeling van nevenbetrekkingen, die wordt neergelegd bij de nieuwe kamer voor het notariaat.

Onderdeel E

Aan artikel 5, eerste lid, moet nog toegevoegd:
i wijziging van de vestigingsplaats.

Artikel 5, tweede lid: blijkt voldoende dat het ook een elektronisch uittreksel mag zijn?

Onderdeel F

In artikel 6, eerste lid moet 'eerste' lid worden vervangen door 'tweede' lid.

In artikel 6, tweede lid, moet 'eerste' lid worden vervangen door 'tweede' lid.

Onderdeel G

Het huidige artikel 8, tweede lid, zou moeten worden gehandhaafd:

'Onze Minister zendt een afschrift van het verzoek met de bijlagen aan het bestuur van de KNB en aan de kamers van toezicht in het arrondissement of de arrondissementen waar de verzoeker als kandidaat-notaris werkzaam is of werkzaam is geweest, met het verzoek hem uiterlijk binnen drie maanden in kennis te stellen van eventuele aan hen bekende feiten of omstandigheden, welke naar hun oordeel tot weigering van het verzoek zouden kunnen leiden.'

Toelichting

Het adviseren door KNB en kamers van toezicht vindt nu plaats op basis van artikel 8, tweede lid, en zal volgens het voorstel op grond van artikel 11b ook gelden voor een notaris in dienstbetrekking die economisch zelfstandig notaris wil worden. Deze advisering door KNB en kamers vervult een nuttige functie en het zou jammer zijn deze zonder goede reden te laten vervallen. Advisering via de nieuwe Commissie toegang notariaat vinden wij onvoldoende.

In artikel 15, eerste lid, eerste zin zou het woord 'eventueel' toegevoegd moeten worden tussen de woorden 'en' en 'de overige notariële bescheiden'.

Toelichting

Er bestaat behoefte aan een regeling in de Verordening overdracht protocol voor de overdracht van een protocol binnen een samenwerkingsverband, waarbij bijvoorbeeld de dossiers niet worden overgedragen.

De KNB stelt daarom voor om in artikel 15, eerste lid, het woord 'eventueel' toe te voegen. Daardoor kan een onderscheid gemaakt worden tussen de overdracht van een protocol waarbij tevens de gehele onderneming overgaat op de opvolgend notaris (het protocol en de overige notariële bescheiden) en de overdracht van een protocol waarbij het protocol zonder de overige notariële bescheiden wordt overgenomen.

Onderdeel L

Aan artikel 21, vierde lid, zouden voor de woorden 'van een zodanige aard zijn' toegevoegd moeten worden de woorden 'niet algemeen gebruikelijk en'.

Toelichting

Deze formulering is overeenkomstig de aanbeveling van de Commissie Hammerstein.

Onderdeel M

Wij verwijzen hier naar het algemene deel van het commentaar van de KNB. Het is de vraag of het voor het verschoningsrecht afdoende is om de geheimhoudingsplicht van overeenkomstige toepassing te verklaren op leden van de tuchtkamers, medewerkers van het Bureau Toezicht en de kwaliteitstoetsers van de KNB. In elk geval moet dit in de toelichting worden aangescherpt.

Aan artikel 22 zou een nieuw lid moeten worden toegevoegd, luidende als volgt, althans met de volgende strekking :

De notaris die op basis van een wettelijke regeling of op redelijke gronden geen beroep doet op zijn verschoningsrecht of aan wie het beroep op zijn verschoningsrecht wordt geweigerd, is niet aansprakelijk voor schade van degenen jegens wie hij de geheimhouding diende te betrachten.

Voorts zal hij in een dergelijk geval niet strafrechtelijk kunnen worden vervolgd wegens het schenden van de geheimhoudingsplicht.

De in dit lid bedoelde vrijwaringen zijn van overeenkomstige toepassing voor personen die voor de notaris werkzaam zijn geweest.

Toelichting

Zoals is aangegeven in het algemeen commentaar, pleit de KNB voor een civielrechtelijke en strafrechtelijke vrijwaring. De Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme bevat in de artikelen 19 en 20 vergelijkbare vrijwaringen, die de KNB uitgebreid zou willen zien tot de situatie dat de notaris op grond van een wettelijke regeling (bijvoorbeeld de voorgestelde inzage in gegevens over de derdengeldrekening in artikel 25) of anderszins op redelijke gronden zijn geheimhoudingsplicht heeft moeten opheffen.

Onderdeel N

Artikel 24

In artikel 24, vierde en vijfde lid, zou de ‘verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 2:393’ vervangen moeten worden door een andersoortige verklaring.

Toelichting

De voorgestelde verzwaring door een accountantsverklaring verplicht te stellen voegt naar de mening van de KNB weinig toe, met name ten aanzien van kleine notariskantoren. Wij stellen voor deze te vervangen door een andersoortige verklaring, waarmee adequater en effectiever inlichtingen kunnen worden gegeven en die waarschijnlijk bovendien goedkoper kan zijn. De formulering van het soort verklaring bespreken wij graag nader met het BFT en het ministerie.

In artikel 24 zal voortaan de rechtsbescherming voortaan geheel conform de Awb worden in het geval dat de notaris meer tijd vraagt voor het indienen van de stukken bij het Bureau Toezicht. De KNB stemt daarmee in.

Onderdeel O

Artikel 29, eerste lid

Voor wat betreft de ‘lichte’ waarneming onderschrijft de KNB de versoepeling van de twee-binnen-driejaarstermijn tot een een-binnen-driejaarstermijn. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens van zij-instromers en herintreders. Gezien het karakter van de ‘zware’ waarneming is de KNB echter van mening dat de huidige twee-binnen-driejaarseis daarvoor moet worden gehandhaafd. Dit onderscheid dient in dit artikel naar voren te komen. Daarbij speelt ook de beslissing over de nieuwe voorgestelde definities van notaris en kandidaat-notaris een rol.

Onderdelen T en U

Artikelen 34, 35 en 36

De hier voorgestelde wijzigingen zouden niet moeten worden aangebracht.

Toelichting

De KNB vindt de voorgestelde combinatie van taken in één commissie geen goed idee. Het toezicht op de beroepsopleiding vereist andere kennis en vaardigheden dan het geven van advies over individuele integriteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid, en relevante werkervaring die meetelt voor de opbouw van de stage. De Commissie toegang notariaat zal daarom een aparte commissie naast de Commissie van toezicht beroepsopleiding moeten worden.

Artikel 35 kan worden geschrapt.

Toelichting

Wij stellen voor dat de Commissie van toezicht beroepsopleiding niet meer zal oordelen in administratief beroep over beslissingen van het KNB-bestuur op grond van de desbetreffende verordening. Rechtstreeks bezwaar bij het KNB-bestuur zou mogelijk moeten zijn. Een dergelijk extra orgaan is niet nodig voor de hier bedoelde beslissingen.

Onderdeel V

Aan artikel 55 zou een derde lid toegevoegd moeten worden, dat als volgt luidt:
3. Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing op de notaris.

Toelichting

De keuze is gevallen op de behandeling van declaratiegeschillen door een commissie die is aangesloten bij de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken (SGC), vergelijkbaar met de inmiddels bestaande Commissie Advocatuur die bij de SBC is aangesloten. Ook met klachten over andere gedragingen kunnen cliënten zich dan wenden tot deze commissie. Bovendien is er de tuchtrechter in de vorm van de kamers van toezicht notariaat. Het is volkomen overbodig daarnaast ook de klachtenregeling van de Algemene wet bestuursrecht te handhaven. Dat is verwarrend en belastend voor zowel de klagers als de notarissen. Tegen de interne klachtenregeling die de Awb voorschrijft bestaat geen bezwaar, maar die zal toch ook al worden opgenomen in de algemene voorwaarden die zullen gelden bij aansluiting bij de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken. Om verwarring te voorkomen dient dus het gehele hoofdstuk 9 Awb niet van toepassing te worden verklaard.

Onderdelen X, Y en Z

In de artikelen 57, 58 en 59 zou het woord 'landelijk' kunnen vervallen.

Artikel 65

In artikel 65 zouden de woorden 'ten minste zeven leden' moeten worden vervangen door 'ten minste vijf en ten hoogste zeven leden'.

Toelichting

De KNB stelt voor van de gelegenheid gebruik te maken het mogelijk te maken dat het bestuur van de KNB ook uit vijf leden bestaat. Dit kan de professionaliteit van het besturen bevorderen en blijkt ook nu in de praktijk werkbaar.

Onderdeel AA

In artikel 61a, eerste lid zouden de woorden ‘notarissen en kandidaat-notarissen’ vervangen moeten worden door ‘notariële deskundigen’.

Toelichting

In de praktijk blijkt de functie van kwaliteitstoetsers ook heel geschikt te zijn voor notarissen die net zijn gedefungeerd of dat bijna zijn. Het Auditbureau hanteert nu de termijn van drie jaar, dat een kwaliteitstoetsers in principe gedefungeerd mag zijn. Wij bepleiten deze mogelijkheid te handhaven.

In de memorie van toelichting zou de laatste zin moeten vervallen en de tweede zin moeten worden vervangen door de volgende tekst:

Zij doet dit op grond van een verordening, waarvoor de KNB de bevoegdheid heeft gekregen in artikel 61, tweede lid. Voorgesteld wordt de verplichtingen van de notaris en de bevoegdheden van de toetsers uitgebreider in een apart artikel te formuleren.

Toelichting

De KNB heeft ook nu al de bevoegdheid een verordening op de kwaliteit vast te stellen en zij heeft dat ook gedaan. Door de voorgestelde toelichting zou ten onrechte de indruk kunnen ontstaan dat pas met de nu voorgestelde regeling een wettelijke grondslag wordt geïntroduceerd.

Onderdeel DD

In artikel 93 zou moeten worden geschrapt de zinsnede ‘of met artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht, al dan niet in samenhang met artikel 61a, tweede lid, danwel artikel 99a, tweede lid van deze wet’.

Ook de bijbehorende alinea in de memorie van toelichting dient te vervallen.

Toelichting

Het is ongewenst de medewerkingsplicht aan het onderzoek door de medewerkers van het Bureau Toezicht, respectievelijk de kwaliteitstoetsers van de KNB, expliciet te vermelden in de opsomming van de voorschriften die tuchtrechtelijk worden gehandhaafd. Deze valt immers al duidelijk onder de handelingen ter zake waarvan notarissen volgens dit artikel onderworpen zijn aan tuchtrechtspraak, namelijk handelen in strijd met een bij of krachtens de Wna gegeven bepaling. En het niet medewerken aan een onderzoek in opdracht van de tuchtrechter valt ontegenzeggelijk onder de norm dat dit een behoorlijk notaris niet betaamt. Behalve dat het een overbodige bepaling is, is het ook een schadelijke toevoeging. Hierdoor zouden immers allerlei ongewenste a contrario redeneringen kunnen ontstaan over kennelijk klachtwaardig gedrag dat dan misschien niet onder de norm zou vallen.

In artikel 95, tweede lid, zou na de eerste zin moeten worden toegevoegd:
De voorzitters zijn voorzitter van een rechtbank.

Aan het eind van het tweede lid zou de volgende zin moeten worden toegevoegd:
De aanbeveling geschiedt met inachtneming van het streven naar een regionaal verantwoorde samenstelling van de kamers voor het notariaat.

Toelichting

De voorzitters van de kamers voor het notariaat zullen niet meer worden betrokken uit de presidenten van de rechtbanken. Wij betreuren dat en dringen erop aan dit te herstellen, niet

zozeer met het oog op de tuchtrechtspraak, als wel vanwege de adviserende taak die de kamers hebben en houden bij de benoeming van notarissen. Bovendien zou ernaar gestreefd moeten worden dat bij de samenstelling van de kamers rekening wordt gehouden met een regionale spreiding.

Artikel 95, derde lid, zou als volgt moeten luiden:

3. De leden en plaatsvervangende leden zijn notarissen en kandidaat-notarissen. Zij worden benoemd door de ledenraad uit de voordracht van de ringen. De benoeming geschiedt met inachtneming van het streven naar een regionaal verantwoorde samenstelling van de kamers voor het notariaat.

In artikel 96 wordt het woord ‘drie’ vervangen door ‘vijf’ en vervalt de zinsnede ‘tenzij bij enig wettelijk voorschrift anders is bepaald’.

In artikel 96, onder b, dient te vervallen de zinsnede ‘waarvan in ieder geval één behoort tot degenen die zijn benoemd uit een aanbeveling, opgemaakt door de ringvergadering’.

Toelichting

De KNB vindt dat een Kamer zitting dient te houden met vijf leden. De wettekst zou expliciet moeten vermelden dat notarissen en kandidaat-notarissen, in meerderheid, zitting hebben in de kamer voor het notariaat en dat zij bij elke zitting deel nemen aan de behandeling van de zaak. Bovendien vindt de KNB dat de beroepsgroep deze leden moet benoemen. Zij stelt voor dat de ledenraad de notariële leden benoemt uit de voordracht van de ringen. De toelichting dient natuurlijk aangepast te worden aan deze wijzigingen.

Onderdeel FF

Aan artikel 99a, eerste lid dient na het woord Bureau toegevoegd te worden ‘of een andere deskundige’.

Toelichting

In de praktijk geven de huidige kamers van toezicht ook opdrachten tot onderzoek aan andere deskundigen dan de medewerkers van het BFT, zoals externe accountants of notarissen of oud-notarissen. Die mogelijkheid moet blijven bestaan.

Aan artikel 99a, eerste lid dient de volgende zin te worden toegevoegd:

De kamer is daartoe verplicht indien het bestuur van de KNB daarom verzoekt.

Toelichting

Als het KNB-bestuur een verzoek om onderzoek doet aan de voorzitter van de kamer van toezicht in diens huidige functie van toezichthouder, is deze op grond van artikel 96, tweede lid, verplicht dat onderzoek te gelasten. De KNB vindt dat een dergelijke verplichting ook moet gelden in de nieuwe situatie en dus opgenomen moet worden hetzij bij artikel 99a, hetzij in artikel 111a ten aanzien van het Bureau als nieuwe toezichthouder.

Aan artikel 103 zou als tuchtmaatregel moeten worden toegevoegd:

f. de verplichting bewindvoering te aanvaarden.

Toelichting

Niet alle aanbevelingen van de Commissie Hammerstein op het gebied van het tuchtrecht zijn nu opgenomen, omdat deze zullen worden betrokken bij het afzonderlijk in te dienen wetsvoorstel voor een kaderwet tuchtrecht, zo staat in de memorie van toelichting. Het is ons

niet duidelijk waarom de stille bewindvoering niet nu al meegenomen zou kunnen worden. Wij dringen daarop aan, temeer nu deze maatregel al wel mogelijk wordt in geval van een spoedprocedure tuchtrecht.

Onderdeel II

Aan artikel 107, tweede en zesde lid, dient steeds te worden toegevoegd: 'en aan de KNB en het Bureau'.

Toelichting

Met het oog op de taken van KNB en Bureau is het voor hen van belang te weten of tegen een uitspraak van de kamer hoger beroep is ingesteld en wat de beslissing in appel is. Dit is bijvoorbeeld belangrijk bij de publicatie en annotatie van uitspraken. Het Hof Amsterdam verstrekt deze inlichtingen niet uit zichzelf. Het is een kleine moeite voor de kamer het appelschrift en de uitspraak ook aan KNB en Bureau te sturen. De KNB dient te beschikken over de uitspraken in appel in verband met het door haar te houden register.

Onderdeel MM

Aan artikel 110, vierde lid, vierde zin toevoegen: 'Eén lid is notaris.'

Toelichting

Nu het Bureau Toezicht integraal toezicht gaat uitoefenen op de kwaliteit en integriteit van het notariaat is notariële deskundigheid nodig in het bestuur.

Onderdeel NN

In artikel 111b dient achter artikel 24, te worden toegevoegd: 'vierde lid' en dienen de overige artikelen te worden geschrapt.

Toelichting

In dit artikel worden de voorschriften van administratieve aard opgesomd, bij de overtreding waarvan het Bureau een boete of last onder dwangsom zal mogen opleggen. Deze voorschriften dienen zich te beperken tot het te laat inleveren van de jaarstukken (artikel 24). Artikel 25 betreft een bewaringstekort; dat is meer dan een administratieve aangelegenheid en deze overtreding hoort dan ook bij uitsluiting door de tuchtrechter te worden gesanctioneerd. Of het protocol veilig wordt bewaard (artikel 12, derde lid) en of de akten die ouder zijn dan 30 jaar wel worden overgebracht naar de bewaarplaats (artikel 58) is ook onderworpen aan het toezicht door de Erfgoedinspectie. Een extra sanctiebevoegdheid voor het Bureau is niet nodig. De regel over het gebruik van het zegel door een waarnemer (artikel 29, tiende lid) is in dit verband evenmin relevant.

Artikel 111c

Wij vragen ons af hoe deze bepaling zich verhoudt tot de aangifteplicht van het Bureau op grond van 162 Wetboek van strafvordering.

mr. E.I. Kortlang, voorzitter
Den Haag, december 2008

Aanvullende informatie

Neemt u voor informatie inzake dit commentaar op met de KNB.
mr.E.E. Minkjan, bestuurssecretaris

e-mail: l.minkjan@knb.nl
telefoon: 070 – 330 72 14